

Project Isoleren met Lisdodde in de praktijk	
Beschrijving maatschappelijk probleem/opgave	<p>In de veenweidegebieden wordt in diverse pilots en onderzoeken gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen als alternatief van het traditionele melkveebedrijf. Dit is nodig vanwege de opgave om broeikasgasemissies en bodemdaling tegen te gaan. Lisdodde teelt is één van deze alternatieven die momenteel onderzocht wordt. Naast het succesvol kunnen telen van lisdodde moet ook de keten en de afzetmarkt worden ontwikkeld. Experimenteren en leren van de toepassing van nieuw type materialen in de praktijk is daar onderdeel van.</p> <p>Voor dit project is van lisdodde het isolatiemateriaal Typha Board gemaakt. De lisdodde plaat is gemaakt van de stengels. Die stengels hebben veel holle ruimten dus isoleren ze goed. Het bedrijf Theuerkorn hakselde de stengels tot lange vezels en perst ze daarna samen als een plaat. Zachte persing geeft hoge isolatiewaarden. Aan het oppervlak van de beplating zie je de vezels dan ook goed zitten. Voor de bouwsector draagt dit product bij aan duurzaamheidsdoelen in de bouw: minder CO2 uitstoot, circulair en natuurinclusief werken.</p> <p>In Duitsland heeft het Fraunhofer Instituut onderzoek gedaan naar de bouwfysische eigenschappen met betrekking tot de Duitse bouwpraktijk. Dit onderzoek vormt een onderdeel van het bredere onderzoek om de bouwfysische kenmerken te onderzoeken ten aanzien van de Nederlandse markt. Er zijn onder andere isolatieplaten aangebracht op de wanden in een deel van de binnengang bij de bergingen van een appartementencomplex in Schoonhoven.</p> <p>Om lisdodde als alternatief isolatiemateriaal te laten slagen, moet er naar de hele keten gekeken worden. Daarom is naast het technische onderzoek ook gekeken naar interesse vanuit de markt. Veel bedrijven zijn geïnteresseerd in alternatieve vezel gewassen om zo aan de opgave van biobased bouwen te voldoen. Ze zijn bereid testen te doen en te kijken of het materiaal voldoet aan hun specificaties.</p>
Welke onderzoeksvraag wordt beantwoord?	De overkoepelde onderzoeksvraag luidt: Is lisdodde een alternatief gewas voor het huidige landgebruik in veengebieden?
Wat is de doelstelling van het project	De overkoepelende doelstelling is een keten op te zetten van teelt tot afname lisdodde vezels. Dit onderzoek richt zich op de keten van lisdodde-isolatieplaten.
Beoogde resultaten	Testen over de eigenschappen van de vezels en afspraken met geïnteresseerde partijen. Een rapportage met daarin de onderzoeksresultaten.
Doelgroep	Gemeenten, productontwikkelaars, bouwbedrijven, ingenieursbureaus, woningcorporaties
Deelnemers	Het experiment met lisdodde -isolatieplaten, Wonen in Lisdodde, is mede mogelijk gemaakt door: provincie Zuid-Holland, gemeente Krimpenerwaard en het programma DuurzaamDoor van RVO (bij de opstartfase). En wordt uitgevoerd in samenwerking met Innovatie Programma Veen, het Veenweiden Innovatiecentrum, The Spring Company, Spaak Circular Solutions, Van de Crommert Project & Innovation, Peutz, Qua Wonen, Typha Technik en Van Wijnen.
Contactpersoon + contactgegevens	Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Seleen Suidman, contactpersoon van het project 'Markt & Ketenvorming Natte Teelten' namens het Veenweiden Innovatiecentrum & Innovatie Programma Veen, via s.suidman@spaakcs.nl, M 06 15 34 16 89.
Status	Onderzoek gereed
Links	Link naar onderzoeksrapport: https://www.veenweiden.nl/natte-teelten/natte-teelten-van-waarde-voor-veenweiden-en-bouwsector/

	Link naar filmpje Isolatiemateriaal appartementencomplex in Schoonhoven: https://youtu.be/ITiStHVmk14
Looptijd	Gereed
Locatie	Nieuw appartementengebouw aan de Edelsmidsdreef in Schoonhoven
Samenhang andere projecten	Het onderzoek vormt een onderdeel van het overkoepelende project 'Markt & Ketenvorming Natte Teelten' dat wordt uitgevoerd door The Spring Company, Spaak Circular Solutions en Van de Crommert Projects and Innovations. In opdracht van het Veenweiden Innovatiecentrum en Innovatie Programma Veen en mede mogelijk gemaakt door de provincies Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.
Peildatum	Februari 2022